

ručení, nýbrž je jen zálohou a pojišťovatel ručí při vzájemném pojištění dále za alikvotní podíl druhého člena, pokud zaplacené zálohy nepostačují, máje však s druhé strany též právo žádati svůj podíl (ať již ve formě jakékoliv) na případném přebytku. Vzájemná pojištění nejsou společnostmi obchodními, jich účelem není, výdělkové jednání s osobami třetími uzavírat; vzájemná společnost pojišťovací je spíše obmezena na činnost uvnitř kruhu svých vlastních členů (rozh. ze dne 30. března 1881, č. 834 z r. 1880 jud. č. 110).

VI. Pojišťovací smlouvy lze uzavírat na vlastní neb cizí účet. Komisionář a špeditér jsou povinni zboží jim svěřené pojistiti jen tehda, když jim to bylo (třebas mlčky) nařízeno (rozh. ř. vrch. obch. s. sv. VII. str. 361). Pojistil-li špeditér neb komisionář svěřené zboží, budiž pohledávka ze smlouvy postoupena příkazovateli, pokud se o jeho pojištěný zájem jedná. Smlouva pojišťovací uzavírá se buď přímo s pojišťovatelem t. j. s pojišťovací společností neb jejími jednatelem (generálními inšpektory). Tito jsou zmocněnci ve smyslu čl. 41 a 47 obch. z. a podléhají předpisům V. dílu I. knihy obch. z. Při jednání pojišťovacím vztahuje se plná moc jednatelů zejména na uzavření smlouvy pojišťovací, úpravu škody a uznání nároku náhradního. V pochybnosti pokládá se jednatel vždy za zřízence pojišťovatele (rozh. říš. vrch. obch. s. ze dne 5. listopadu 1872 sv. I str. 93 č. 946) (viz čl. Jednatelé).

VII. Právo poplatkové. Viz čl. Pojistka.

Smlouva předchozí (pactum de contrahendo).

I. Pojem.

Smlouva předchozí jest úmluva, při které strany sice se shodly o podstatných kusech zamýšlené smlouvy, ale s tou další výhradou, že uzavrou definitivní smlouvu teprve příště (§ 936 o. o. z.). Úmluva tato připouštěla se dle římského práva při všech realných kontraktech tím způsobem, že bylo pojištěno v takové předchozí smlouvě odevzdání předmětu smlouvy a vzájemné za to plnění, kdežto realní kontrakt sám uskutečnil se tradicí se strany pojištěného (vykonanou).

II. Zákonné náležitosti.

1. K uzavření smlouvy předchozí vyhledávají se všechny podstatné známky právoplatné smlouvy, tedy: způsobilost stran k uzavírání smluv, skutečné svolení a srovnalá vůle, možnost plnění. Smlouva předchozí utvrzena může býti závdavkem (rozh. ze dne 19. listopadu 1873 č. 10492, sb. 5144) nebo uzavřena s vymíněním litkupu, ale s tím omezením, že nepropadá litkup, nastoupí-li mezi tím některý z důvodů § 936 o. o. z., jenž působí bezúčinnost takovéto smlouvy předchozí (rozh. ze dne 6. června 1878 č. 12.843, sb. 7022).

2. Stranám jest volno poříditi smlouvu předchozí buď ústně buď písemně. Závisí-li však platnost hlavní smlouvy na písemné formě, musí i smlouva předchozí písemně být sdělována, jak stanoveno rozhod. ze dne 8. července 1862 č. 4187, sb. 1539 a sice vzhledem k ustanovením zákona ze dne 25. července 1871 č. 76 ř. z., takže jest třeba písemného pořízení netoliko pro smlouvy uvedené v tomto zákonu, nýbrž i sepsání notářského aktu ku platnosti smlouvy předchozí.

3. Čas, kdy bude definitivní smlouva uzavřena, musí býti ve smlouvě předchozí přesně určen; nedošlo-li ku smlouvě (hlavní) do roka počítaje

od smluveného času, nemá smlouva předchozí účinku a vzájemná práva z ní plynoucí pomíjejí.

Určení času, kdy smlouva se má uzavřít, stanovením dne (*dies a quo*) nestačí (rozh. ze dne 18. listopadu 1885 č. 9380, sb. 6759), poněvadž čas uzavření smlouvy se odkládá na dobu neurčitou.

Podle obdoby § 1502 o. o. z. jest ovšem stranám volno umluviti kratší lhůtu k uzavření smlouvy definitivní, než kterou ustanovuje v § 936 o. o. z., nikoli však lhůtu delší, poněvadž § 936 stanoví ku zřízení hlavní smlouvy lhůtu určitou, nepřekročitelnou a vůlí stran neprodlužitelnou.

4. Strany musí v předchozí smlouvě stanoviti podstatné části smlouvy hlavní, t. j. přesně udati plnění jedné i druhé strany. Místo plnění, vedlejší závazky mohou se sice též vyznačiti ve smlouvě předchozí, ale nemusí se v ni pojati.

5. Ačkoli § 936 o. o. z. předpokládá slib obě strany vízíci za účelem uzavření příští smlouvy (rozh. ze dne 9. března 1858 č. 1382, časop. »Ger. Zeit.« r. 1862 č. 131), nemá přes to tato závazná úmluva právního účinku, nastoupí-li mezi tím okolnosti, pro které buď zamýšleného účelu smlouvy více nelze dosíci, nebo nemůže-li jedna ze stran — ovšem způsobem oprávněným — na důvěru druhé dále spoléhati. Tomu tak jest ku př. tehdy, byla-li jedna strana mezi tím soudem trestním odsouzena pro delikt v úmyslu zjištěném spáchaný anebo aspoň vzata proto ve vyšetřování, nebo byla-li některá strana dána pod kuratelu. Zda otřesení věrohodnosti vlivem jiných okolností jest ospravedlněno, jest prokázati straně, která zdráhá se z té příčiny ve smlouvu hlavní vstoupiti, a soudce může pak zcela volně posouditi, zda dle důkazů provedených i nabídnutých ve smyslu § 936 dostatečné jsou tu důvody, pro které ospravedlniti se dá zdráhání k uzavření definitivní smlouvy. Ve příčině povinnosti poplatkové budiž poukázáno na čl. o punktacích, kdež také podrobněji se pojednává o společných vlastnostech i o rozdílech mezi smlouvou předchozí a mezi punktacemi.

Smlouva schovací (*depositum*) (§§ 957—970 o. o. z.).

I. Pojem.

Smlouva schovací jest reální kontrakt, kterýž v tom pozůstává, že cizí věc se třetí osobě odevzdává ve schování a tato ji ve své opatrování přijímá. Smlouva schovací vzniká teprve odevzdáním věci, kdežto slib cizí ještě neodevzdanou věc ve schování převzítí sám o sobě schovací smlouvou nezakládá, ačkoli ovšem slibujícího zavazuje.

II. Zásady.

1. Schovatel nesmí věci užívati, nýbrž má ji toliko opatrovati.
2. Schovatel jest povinen věc svého času ukladateli opět vrátiti a sice věc tutéž (*in specie*).
3. Jelikož schovatel ze schovací smlouvy nemá žádného prospěchu, ručí toliko za zlý úmysl a hrubou nedbalost (*dolus a culpa lata*).
4. Schovací smlouvou nenabývá příjemce vlastnictví ani držby ani práva požívacího, nýbrž jest pouhým detentorem.

5. Schovatel jest povinen věc jemu svěřenou před škodou opatrovati.

III. Práva a povinnosti schovatelovy.

1. Hlavní povinností schovatelovou jest věc jemu svěřenou po určený čas pečlivě opatrovati a po uplynutí smluvené doby ji v témž stavu, ve kterém ji převzal, ukladateli navrátiti; i před uplynutím této doby musí